

MEMO COMMUNICATIE IPO WOLVENPLAN

Datum: 16 mei 2023

Aan: 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e

Versie: 0.1

Beste 5.1.2.e

Op verzoek deel ik de communicatie-zaken die de afgelopen 3 jaar vanuit de wolvencommissie Gelderland en Fryslân zijn ingebracht bij het IPO. Wellicht kan het in de IPO werkgroep wolf dienen als uitgangspunt voor een toekomstig (communicatie)advies.

Op het vlak van communicatie is er een wereld te winnen. Partijen denken veelal ad hoc, in losse middelen en zonder duidelijke strategie. Juist op het wolvendossier is de afstemming van verschillende middelen, boodschappen en kanalen belangrijk. Mede omdat 'wolf & schadepreventie' een ander verhaal is dan 'maatschappelijk draagvlak creëren voor de wolf'.

Het draait om een strategie en het plan vooraf. Er is aan de zijde van de wolvencommissies behoefte aan een opzet waarin wordt beschreven welke communicatiemiddelen welke partijen gaan inzetten, wie woordvoerders zijn en waarin communicatie-activiteiten worden gepland, beschreven en gebudgetteerd.

Als daar vanuit het IPO duidelijkheid over gecreëerd kan worden – vooruitlopend op het nieuwe IPO wolverplan - dan kunnen we met elkaar invulling en uitvoering geven aan een middelen-matrix op landelijk, provinciaal en interprovinciaal niveau. Het organiseren van onder meer...

- een wolvensymposium / seminar / congres / kennissessie
- het ontwikkelen van content (FAQ, video, podcast, websites, ...)
- proactieve persbenadering (i.p.v. reactief)
- bijeenkomsten voor veehouders, inwoners of gemeentefunctionarissen
- excursies voor LNV
- wolven-katern bij vakbladen
- aanwezigheid op de Dag van het Schaaap
- nieuwsbrieven
- ...

...vloeit daar dan logischerwijs uit voor.

Begin met een werkdocument op basis van de beschikbare kennis en ervaring en streef naar een dynamisch document dat wordt aangevuld aan de hand van nieuwe ontwikkelingen en op- en aanmerkingen vanuit gebruikers.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

Wolvencommissie Gelderland
Wolvencommissie Fryslân

BIJLAGEN: OVERZICHT REEDS INGEDIENDE STUKKEN

- Bijlage 1 E-mail Perszaken buiten schadepreventie (1 maart 2023)
- Bijlage 2 E-mail Communicatiezaken vanuit wolvencommissies (2 december 2022)
- Bijlage 3 Noordelijke reactie Interprovinciaal Wolvenplan 2022 (oktober 2022)
- Bijlage 4 Memo communicatie-aanpak wolvencommissie Gelderland (17 mei 2022)
- Bijlage 5 Memo Communicatie actualisatie IPO wolverplan, themanummer Het Schaaap (19 april 2022)
- Bijlage 6 Memo Landelijk wolverplan / Landelijke communicatie wolf & preventie (31 maart 2022)
- Bijlage 7 Gebiedsgericht preventieplan wolvenschade Veluwe (mei 2020)

BIJLAGE 1 Perszaken buiten schadepreventie

Van: Wolvencommissie Gelderland <5.1.2.e@wolvencommissie.com>

Datum: woensdag, 1 maart 2023 om 14:15

Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e r@ipo.nl>

Onderwerp: Perszaken buiten schadepreventie

Beste 5.1.2.e

Begin december heb ik met jou verschillende punten gedeeld die betrekking hebben op 'wolf communicatie'. Deze punten zijn eerder ook via de Noordelijke reactie op het concept IPO wolvenplan en via 5.1.2.e vanuit het LOW aangekaart. De opvolging was voorzien in het nieuwe wolvenplan. Inmiddels is duidelijk dat een nieuw wolvenplan op zich laat wachten en dat er geen communicatieparagraaf in het addendum wordt opgenomen. De maatschappelijke dialoog is nog in voorbereiding.

In mijn dagelijkse praktijk wordt steeds duidelijker dat de huidige werkwijze niet passend is. Naar wie kan ik de journalisten doorsturen? Kan dat ergens centraal bij IPO, BIJ12 of LNV of zijn er specifieke aandachtsgebieden per organisatie en wie houdt het overzicht zodat de communicatieparagraaf in het nieuwe wolvenplan straks werkbaar wordt in de praktijk.

Kun jij dit inbrengen in het aankomend LOW en aangeven hoe jullie de informatievoorziening en persvoorlichting vooruitlopend op het nieuwe wolvenplan willen inrichten?

Puntsgewijs een nadere toelichting...

1. Vanuit de wolvencommissie Fryslân en wolvencommissie Gelderland bereiken mij wekelijks mediaverzoeken. Aanvragen worden door mij getoetst en ik probeer een binnengekomen vraag binnen de juiste paden en afspraken te verwerken.
2. 80% van de vragen die journalisten hebben, hebben betrekking op de wolf en het maatschappelijk draagvlak en/of de ecologische kant. Het wolvendossier wordt door boze dierhouders, maar ook overheden en politici gepresenteerd als een 'natuurprobleem', en daarmee wordt al snel gewezen met 'oplossingen' bij de wolf. Er is dringend behoefte aan een aanpak van de sociaal-culturele kant van het dossier, i.p.v. de focus op ecologie van de wolf en de schade(preventie).
3. Vanuit de wolvencommissies is er geen ruimte om uitspraken te doen over de wolf en maatschappelijk draagvlak, de wolf & gedragsbiologie, wolf & politiek. De gebiedscommissies werken vanuit de leden en er is enkel een eenduidige boodschap over schadepreventie, de meningen over de wenselijkheid van de wolf blijven verdeeld.
4. Journalisten hebben een grote voorkeur voor schapenhouders, taxateurs, wolvenconsulenten boswachters waarbij de dagelijkse praktijk gekoppeld kan worden aan interessant beelden. Ze mijden liever de persvoorlichters, de voorzitters en beleidsmedewerkers. Bestuurlijk verantwoordelijken (gedeputeerden, minister) verschijnen nauwelijks voor de microfoon en in aanloop naar de verkiezingen vertroebelt de boodschap tussen bestuurlijk verantwoordelijk en politiek campagne voeren.
5. Vooruitlopend op de provinciale statenverkiezingen worden de vragen steeds meer wolf & politiek. Het publiek heeft moeite om te volgen dat de politiek de wolf niet wil (zie alle brieven en aangenomen moties), maar er vervolgens geen ruimte is om te beheren.
6. 5.1.2.e
7. De wolvenconsulent mag alleen samen met een ecooloog / wolvendeskundige naar buiten treden in een item / presentatie / bijeenkomst. Dat betekent een dubbele 'productie'. Dat werkt vaak niet voor de microfoon of in 1 item (zie item KWPN). De wens is vaak om een allesweter te vinden, die over alle onderwerpen ook uitspraken mag doen. Die is er helaas niet, maar de wolvenconsulent wordt daardoor heel vaak vragen gesteld waarop hij zou moeten antwoorden "daar heb ik geen mening over", maar in de praktijk gebeurt dat niet.
8. Verschillende rollen lopen door elkaar: consulent / taxateur / dierhouder / lid wolvencommissie / BIJ12-consulent / ...

9. In de praktijk is het makkelijker om een ecooloog iets over schadepreventie te laten zeggen, dan een wolvenconsulent over gedragsbiologie. De bestuurlijke kant toelichten is niet aan de ecooloog en niet aan de wolvenconsulent.
10. Zoogdiervereniging geeft aan binnen hun huidige opdracht enkel ruimte te hebben voor woordvoerderschap/ voorlichting rondom monitoring en ecologie van de wolf. De sprekersfee / uren moeten per geval incidenteel belegd worden en dat betekent vaak 'gedoe'. Zoogdiervereniging is niet de partij om de bestuurlijke onduidelijkheid te duiden.
11. Ik ben bovengemiddeld veel tijd kwijt met het 'produceren' van mediaverzoeken, waarbij het eindresultaat vaker over het draagvlak gaat, dan over schadepreventie. Mijn opdrachtgevers maken bezwaar over het aantal uur wat ik aan een productie besteed en vragen zich vaak af in hoeverre het over schadepreventie gaat. De meeste mediaverzoeken zijn bewerkelijk.
12. Veehouders staan argwanend tegenover de wolf, dat betekent vaak ook een terughoudende opstelling tov journalisten en veel werk om praktijkmensen te koppelen aan een journalist.
13. Het ophalen van de vragen en de insteek van het item is belangrijk. Er moet een goede briefing komen voor de geïnterviewde en de afspraken met alle betrokkenen (journalist, andere sprekers, wolvenconsulent, schapenhouder) moeten zorgvuldig tot stand komen.
14. Het dossier is complex en dat betekent dat artikelen en items zorgvuldig gecheckt moeten worden op feitelijke onjuistheden voorafgaand aan publicatie. Er moeten harde afspraken gemaakt worden.
15. Voorbeelden
  - <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/in-januari-werd-vlakbij-de-eerste-wolf-gesignaleerd-de-foto-s-staan-in-de-roodkapje-preventie-app~b854c20a/>
  - <https://www.destentor.nl/home/er-liggen-tonnen-klaar-maar-boeren-happen-niet-raster-tegen-wolf-nauwelijks-geplaatst~ac5260d6/>
  - <https://www.destentor.nl/home/een-klein-gat-dat-is-alles-wat-de-wolf-nodig-heeft-om-bij-het-schaap-te-komen-maar-wie-is-verantwoordelijk~aaa79aef/>
  - <https://nos.nl/artikel/2463820-drenthe-friesland-en-overijssel-wij-zijn-niet-geschikt-voor-wolven>
  - <https://www.rtdvrenthe.nl/nieuws/15351785/wolvenconsulenten-verschillen-van-oordeel-over-wolfwerend-raster-in-vledder>
  - <https://kwpn.tv/watch/16688>
16. WC Fryslân en Gelderland zijn terughoudender geworden in het laten doen van uitspraken door de wolvenconsulenten (veelgevraagd door de media) omdat het vaak antwoorden betreft op vragen die niet over schadepreventie gaan.
17. Er moet duidelijk iemand namens BIJ12 en/of IPO voor de camera (kunnen) staan, het gebrek hieraan zorgt voor scheve verhoudingen richting uitvoeringspartners en/of in dat wat wél in het nieuws komt. Wie worden naar voren geschoven als woordvoerders, al dan niet met de laarzen in de klei?
18. Persoonlijke veiligheid van woordvoerders moet begeleid en/of geborgd worden. Ecologen ervaren op dit moment geen veilige situatie in het veld. Daarnaast wordt er strikter gekeken of woordvoering onderdeel is van de opdracht van partijen.
19. Persoonlijk word ik veelvuldig geraadpleegd door journalisten met vragen over het dossier in algemeenheid. Ik ben echter geen algemeen woordvoerder wolf en wil in de basis niet in die hoedanigheid naar buiten treden. Mede gezien het veiligheidsaspect. ^{5.1.2e} kan meer vertellen over de impact van bedreigingen op je persoonlijk leven.
20. ^{5.2.1}
21. - Er is behoefte aan facts en figures die inzicht geven over de dierhouders die wél maatregelen hebben genomen (al dan niet met subsidie) en de succesfactoren moeten ook gecommuniceerd worden. Er gebeurt genoeg in positieve zin dat onder de radar blijft, terwijl het negatieve het nieuws overheerst.
22. In het algemeen belang is het om journalisten juist wel te faciliteren en te zorgen voor goede berichtgeving via de reguliere media. Ik wil media-verzoeken juist niet afwijzen, maar de journalisten doorzetten naar het juiste loket.
23. Vanuit de wolvencommissies blijven de wolvenconsulenten beschikbaar om vragen te beantwoorden aangaande schadepreventie. De andere vragen of de combinatie schadepreventie – wolvenecologie – politiek moeten elders worden belegd en geproduceerd.
24. Los van de wolvencommissies zou ik daar – indien gewenst – een rol in kunnen spelen, maar daarvoor moet een opdracht worden verstrekt. Idealiter wordt het binnen een van de organisaties belegd, om ook de continuïteit te waarborgen.

Ik hoor graag waar persverzoeken buiten schadepreventie centraal belegd kunnen worden.

BIJLAGE 2 Communicatie inbreng vanuit wolvencommissies

Van: 5.1.2.e | Blaekend <5.1.2.e@5.2.1.com>

Verzonden: vrijdag 2 december 2022 07:22

Aan: 5.1.2.e 5.1.2.e @ipo.nl

Onderwerp: Re: Bijeenkomst Communicatie Wolf_Inbreng vanuit wolvencommissies

Goedemorgen 5.1.2.e

Afgelopen dinsdag zijn er in het communicatie-overleg verschillende punten ingebracht. Vanuit mijn werk voor de wolvencommissies Gelderland, Fryslân en Drenthe stuur ik je achtergrondinformatie die voor dit gremium wellicht interessant is.

1. 221006_Noordelijke reactie IPO wolvenplan

Vertegenwoordigers in de noordelijke gebiedscommissies Fryslân en Drenthe en stakeholders uit Groningen hebben onderstaand punt ingebracht als reactie op het concept IPO Wolvenplan. Wolvencommissie Gelderland deelt deze inbreng.

Communicatie

Over een ding lijkt iedereen in "wolvenland" het hartgrondig eens te zijn: communicatie is belangrijk, wordt steeds belangrijker, is moeilijk en wordt steeds moeilijker.

De wolvencommissies lopen tegen een aantal zaken aan:

- ▶ Preventie versus maatschappelijk draagvlak: Voor het wolvendossier is proactief communicatiebeleid van groot belang. Dit gaat breder dan de boodschap rondom wolvenpreventie, dat raakt het ingewikkelde dossier van het maatschappelijk draagvlak voor de wolf. Als er weinig wordt gecommuniceerd over wolf, maatregelen en beleid, dan slaat dit terug op de mate waarin de preventiemaatregelen worden toegepast.
- ▶ Decentraal beleid versus centrale communicatiestrategie: Het gedecentraliseerd beleid leidt tot een landelijk beperkt communicatiebeleid. Hierdoor ontbreekt onder meer aan woordvoering op landelijk niveau over het wolvendossier en een centrale (social) mediastrategie.
- ▶ Standpunt interventierichtlijn: De wolvencommissies richten zich op schadepreventie en alles wat direct met preventie samenvalt. In de huidige politiek maatschappelijke situatie rondom de wolf vinden de wolvencommissies het van belang om – in afwachting van andere besluitvorming – de noodzakelijke stap te zetten van preventie- naar interventiebeleid. Verdere kaderstelling is buitengewoon wenselijk, want daarmee kunnen de wolvencommissie uitleg geven richting stakeholders.

Kortom, de wolvencommissies benadrukken de noodzaak van generieke wolfcommunicatie op landelijk niveau (LOW). Er moet verbreding en aandacht zijn voor de communicatieparagraaf in het nieuwe wolvenplan, die nu te summier is. Het wolvenplan moet breed gecommuniceerd worden. Het is de vraag of/wanneer een meer integrale benadering op een niveau van IPO – gedragen door bestuurders – vastgesteld wordt. Het uitblijven hiervan belemmert de wolvencommissies.

2. 229630_Verslag overleg communicatie-aanpak wolvencommissie Gelderland

Verschillende aandachtspunten worden hierin toegelicht:

- a. Krachtenveld
- b. Boodschap wolvenpreventie versus maatschappelijk draagvlak voor de wolf.
- c. Standpunt escalatieladder
- d. Woordvoering
- e. Informatie/communicatie via social media
- f. Landelijk versus provinciaal

3. 220331_Communicatie-aanpak Q2 / Q3 2022 Wolvencommissie Gelderland

4. 220419_Communicatie over actualisatie interprovinciaal wolvenplan

Vooruitlopend op een communicatieplan voor het IPO wolvenplan heb ik dit voorstel ingebracht. In samenwerking met vakblad Het Schaap een special uit te brengen die bij iedere schapen- en geitenhouder op de mat komt te liggen. Voorstel is in de IPO werkgroep wolf niet aangenomen.

5. LIFE Wolf NL

Een project wat de Zoogdiervereniging heeft geïnitieerd. De haalbaarheid van het project is onderwerp van gesprek, maar de project actions geven ^{5.2.1} de verschillende doelgroepen waar aandacht voor moet komen.

6. Woordvoering schadepreventie / ecologie

Een ecooloog zoals bijvoorbeeld ^{5.1.2.e} of ^{5.1.2.e} ^{5.2.1} ^{5.1.2.e} geeft doelgerichte informatie over de wolf in mijn regio: wat betekent dat? Hij of zij legt de ecologie van wolven uit, inclusief gedragsbiologie en analyse waarom wolven daar opdoken waar ze kwamen. Wolvenconsulenten richten zich primair op schadepreventie. Wat veehouders doen om de wolf te weren. In het geven van voorlichting, met name tijdens bijeenkomsten, is het noodzakelijk dat de ecooloog naast de wolvenconsulent staat. De wolvenconsulent wordt in principe niet afgevaardigd als er geen ecologische duiding is (publieksevenementen).

Ecologen ervaren op dit moment geen veilige situatie in het veld. Daarnaast wordt er strikter gekeken of woordvoering onderdeel is van de opdracht van partijen. Dat is vaak niet zo, dus dat betekent dat er of helemaal geen ecooloog beschikbaar is, of dat er separaat budget moet worden vrijgemaakt (wat er vaak niet is). Daarnaast moet goed gekeken worden naar de persoonlijke veiligheid van woordvoerders. Naast een woordvoerder op bestuurlijk niveau, moet ook de publieksvoorlichting op ecologisch niveau ergens belegd worden.

7. Delen van kennis / landelijke coördinatie

Veel dubbelt...

- a. [FAQ](#) (met risico van verschillen tussen partijen)
- b. [Bijeenkomsten](#) (In Drenthe iets organiseren wat ook voor Overijssel van belang is...)
- c. [Nieuwsbrieven](#)
- d. [Factsheets](#)
- e. [Video's](#)

8. Kijktip: <https://www.thetroublewithwolves.com/>

Van alle tijden, in alle landen. Deze documentaire uit 2020 schetst dezelfde dilemma's als waar wij in Nederland voor staan.

Dogs or killers? The return of the wolf has divided America, jeopardizing their recovery. But is it even really about wolves anymore?

Mochten er zaken onduidelijk zijn, aarzel dan niet om contact op te nemen.

Vriendelijke groet,
namens de wolvencommissies Gelderland, Fryslân en Drenthe

^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

M ^{5.1.2.e}

BIJLAGE 3 Noordelijke reactie Interprovinciaal Wolvenplan 2022 (oktober 2022)

namens Gebietskommisje Wolf (Fryslân) en Gebiedscommissie preventie wolvenschade Drenthe, ook namens afgevaardigde stakeholders uit de provincie Groningen

Hoofdstuk 6. Communicatie

Over een ding lijkt iedereen in “wolgenland” het hartgrondig eens te zijn: communicatie is belangrijk, wordt steeds belangrijker, is moeilijk en wordt steeds moeilijker.

De wolvencommissies lopen tegen een aantal zaken aan:

- ▶ Preventie versus maatschappelijk draagvlak: Voor het wolvendossier is proactief communicatiebeleid van groot belang. Dit gaat breder dan de boodschap rondom wolvenpreventie, dat raakt het ingewikkelde dossier van het maatschappelijk draagvlak voor de wolf. Als er weinig wordt gecommuniceerd over wolf, maatregelen en beleid, dan slaat dit terug op de mate waarin de preventiemaatregelen worden toegepast.
- ▶ Decentraal beleid versus centrale communicatiestrategie: Het gedecentraliseerd beleid leidt tot een landelijk beperkt communicatiebeleid. Hierdoor ontbreekt onder meer aan woordvoering op landelijk niveau over het wolvendossier en een centrale (social) mediastrategie.
- ▶ Standpunt interventierichtlijn: De wolvencommissies richten zich op schadepreventie en alles wat direct met preventie samenvalt. In de huidige politiek maatschappelijke situatie rondom de wolf vinden de wolvencommissies het van belang om – in afwachting van andere besluitvorming – de noodzakelijke stap te zetten van preventie- naar interventiebeleid. Verdere kaderstelling is buitengewoon wenselijk, want daarmee kunnen de wolvencommissie uitleg geven richting stakeholders.

Kortom, de wolvencommissies benadrukken de noodzaak van generieke wolfcommunicatie op landelijk niveau (LOW). Er moet verbreding en aandacht zijn voor de communicatieparagraaf in het nieuwe wolvenplan, die nu te summier is. Het wolvenplan moet breed gecommuniceerd worden. Het is de vraag of/wanneer een meer integrale benadering op een niveau van IPO – gedragen door bestuurders – vastgesteld wordt. Het uitblijven hiervan belemmert de wolvencommissies.

BIJLAGE 4 MEMO communicatie-aanpak wolvencommissie Gelderland

Betreft Verslag overleg communicatie-aanpak wolvencommissie Gelderland
Datum Dinsdag 17 mei om 19.30 uur

▪ **Communicatie**

PvG schetst waar we als WC tegenaan lopen:

- De opdracht van de wolvencommissie is initieel gericht op preventiemaatregelen. De commissie constateert dat als er weinig wordt gecommuniceerd over de wolf, maatregelen en beleid dan slaat dit terug op de mate waarin de preventiemaatregelen worden toegepast. Dat is ook opgenomen in het advies in het preventieplan. WC richt zich op preventie en is niet van beleid. We kunnen echter niet alleen communiceren over preventiemaatregelen.
- We hebben te maken met gedecentraliseerd beleid, waardoor er landelijk beperkt communicatiebeleid is. Hierdoor moeten de provincies communiceren over zaken die in het verleden op Rijksniveau gecommuniceerd zouden moeten. En daarnaast is er een afhankelijkheidsrelatie of er vrijwillig wordt samengewerkt binnen provincies. Met het uitleggen van beleid stellen gedeputeerden zich kwetsbaar op.

▪ **Krachtenveld**

Generieke wolfcommunicatie / maatschappelijk draagvlak	Communicatie gericht op wolvenpreventie
Rijks / landelijk / centraal	Provincie / decentraal

WC Gelderland zit in kwadrant preventie en decentraal, maar ziet nut en noodzaak en agendeert het belang van generieke wolfcommunicatie op landelijk niveau (LOW). WC vraagt om verbreding en aandacht voor de communicatieparagraaf in het nieuwe wolvenplan. BIJ12 heeft daar (nog) geen reactie op gegeven (actiepunt).

▪ **Boodschap wolvenpreventie versus maatschappelijk draagvlak voor de wolf.**

Voor het wolvendossier is proactief communicatiebeleid van groot belang. Dit gaat breder dan de boodschap rondom wolvenpreventie, dat raakt het ingewikkelde dossier van het maatschappelijk draagvlak voor de wolf. De wolvencommissie communiceert primair over wolvenpreventie. Provincies zijn voor het maatschappelijk draagvlak in de lead.

- Vanuit de Gelderse wolvencommissie moeten we het brede maatschappelijk debat over de wolf niet voeren. Wij blijven bij onze opdracht. Het is van belang dit te doen op provinciaal, gezamenlijk IPO-niveau en vanuit de betrokken individuele organisaties.
- Leden van wolvencommissie werken sec op het nemen van preventiemaatregelen (technisch). Achterbannen zijn niet blij met de wolf en het verbreden van de opdracht van de WC is niet wenselijk.
- De wolf staat garant voor conflict. Bij de discussie over de wolf wordt geprobeerd om de kool en de geit te sparen.
- Er is vanuit de agrarische sector geen vertrouwen in de overheid. De wolf is een duidelijk probleem, maar de problemen rondom stikstof, PAS-meldingen enz. raken in negatieve zin het lange termijnperspectief van bedrijven. Dit bemoeilijkt de communicatie.

▪ **Overleg portefeuillehouders IPO**

HvdH heeft overleg gehad met de gedeputeerde n.a.v. gezamenlijke brief en gaat 20 juni in overleg met de portefeuillehouders binnen het IPO. Het beleid moet gecommuniceerd worden. Het is de vraag of/wanneer een meer integrale benadering op een niveau van IPO - gedragen door bestuurders - vastgesteld wordt. Het uitblijven hiervan belemmert de WC. Drie provincies, waaronder Gelderland, zijn actief met de wolf bezig zijn. (Gezamenlijke) communicatie wordt in dit overleg geagendeerd (actiepunt).

▪ **Standpunt escalatieladder**

WC is gestart met de opdracht: preventie. In het advies deels verbreedt met de escalatieladder. De WC blijft bij de kern: preventie en alles wat direct met preventie samenvalt. Daarmee borgen de leden hun posities binnen de achterban. Eenduidige communicatiestrategie en/of een woordvoerder zijn ondergeschikt aan helderheid over de escalatieladder.

In de huidige politiek maatschappelijke situatie rondom de wolf vindt de WC het van belang om - in afwachting van andere besluitvorming – de noodzakelijke stap te zetten van preventiebeleid naar escalatieladder. Verdere kaderstelling is buitengewoon wenselijk. Daarmee kan de WC uitleg geven richting stakeholders. Daar moeten we een Gelders standpunt over innemen (actiepunt).

- **Woordvoering**

Het ontbreekt aan woordvoering (een persoon) op landelijk niveau op het wolvendossier. Op landelijk niveau is er een staatsecretaris of minister. Gedecentraliseerd zijn dat de gedeputeerden (politiek bestuurlijk), maar het ontbreekt aan 1 landelijke gezicht / woordvoerder (vb. Hubert Bruls). BIJ12 biedt ambtelijke ondersteuning, maar is als organisatie niet bestuurlijk aan te spreken. Voor gedeputeerden is het een wankel evenwicht tussen politieke ambities die conflicteren met ambtelijk/wettelijk kader.

- **Onder de aandacht van PS**

PvG maakt een doorvertaling van deze onderwerpen naar zijn inbreng in de digitale beeldvormende sessie over wolven van PS (actiepunt).

- **Informatie/communicatie via social media**

Het wolvendossier en de WC richt zich nu niet op sociale media, terwijl daar veel beeldvorming plaatsvindt. Partijen zoals provincies en BIJ12 zijn beperkt actief als afzender, terwijl interactie met publiek via opmerkingen op social media een effectieve manier is om verbinding te maken met de doelgroep. Wolvencommissie blijft voorlopig geen entiteit/afzender. Dit valt buiten de taakstelling van de WC en hier moet op landelijk niveau een invulling voor gecreëerd worden.

- **Landelijk versus provinciaal**

Veel communicatieactiviteiten zouden landelijk moeten/kunnen worden gerealiseerd. Bijvoorbeeld Dag van het Schaap, ontwikkeling brochures, events, social media, video's, beeldbank. Nu wordt per provincie gewerkt en is er nog geen sprake van een actieve samenwerking. De maatstaf voor de communicatieacties vanuit de WC is: wat kunnen we doen om het draagvlak voor preventie te vergroten? Communicatieacties agenderen in vergaderingen wolvencommissie (actiepunt).

BIJLAGE 5 Communicatie over actualisatie interprovinciaal wolvenplan, themanummer "Het Schaaap"

Memo IPO Wolvenwerkgroep 19 april 2022

5.1.2.e

Tweede helft 2022 zal naar verwachting het Interprovinciale Wolvenplan worden vastgesteld. In het plan is een communicatiestrategie uitgeschreven. De wijze waarop over het nieuwe wolvenplan zelf zal worden gecommuniceerd moet nog worden uitgewerkt. In deze memo een concreet voorstel om gericht een grote doelgroep te benaderen die met preventie aan de slag kan.

Voorstel:

-
- **Kennis nemen van bijgevoegd voorstel;**
  - **Gezamenlijk, via BIJ12 opdracht geven en financieel bijdragen aan de special voor een voorlopig geraamd bedrag van 5.1.1.c;**
  - **Een gelegenheidswerkgroepje op te zetten met deelneming vanuit BIJ12, 1 of 2 provincies/LNV, vakblad Het Schaaap en Blaekend;**
  - **De coördinatie van de door ons gewenste onderwerpen te laten verzorgen door Blaekend projectmanagement binnen de lopende overeenkomst van de provincie Gelderland.**
-

Achtergrond:

Het onderstaande initiatief is bedoeld om straks gericht en landsdekkend bekendheid te kunnen genereren aan de belangrijke doelgroep van schapenhouders over het nieuwe interprovinciale wolvenplan. Doel is vooral deze groep te informeren en vervolgens te enthousiasmeren om met preventie aan de slag te gaan. Dit is een onderwerp dat in meerdere provincies speelt dus vandaar het voorstel om het gezamenlijk op te pakken.

SPECIAL VAKBLAD HET SCHAAP

Het Schaaap is het enige gespecialiseerde vakblad voor de schapenhouderij in Nederland en België. Het Schaaap informeert o.a. over vaktechnische en bedrijfseconomische aspecten van de schapenhouderij, m.n. bedrijfsvoering, huisvesting, fokkerij, voeding, gezondheidszorg en markt- en prijsontwikkelingen. Het Schaaap wordt gelezen door zowel professionele als hobbymatige schapenhouders.

Onder schapenhouders heeft Het Schaaap het grootste bereik. 5.1.2.e wil graag naar aanleiding van het nieuwe wolvenplan een special maken waarin hij de zaken rondom de wolf en preventiemaatregelen uitlicht. Door de oplage te verhogen kunnen alle schapenhouders bekend bij RVO eenmalig het blad ontvangen. Het blad – een bewaarexemplaar - kan na afloop ook worden ingezet als 'brochure'. Het Schaaap heeft dit in het verleden eerder gedaan bij uitbraak van ziektes in samenwerking met het Ministerie van LNV.

Context

Dit aanbod komt voort uit contacten van de Gelderse wolvencommissie met 5.1.2.e en de meerwaarde die we zien in dit landelijke communicatiekanaal. Indien gewenst kan Blaekend hier een rol in spelen. Communicatie-uitvoering van BIJ12 en/of het LOW kan ook met 5.1.2.e in contact worden gebracht.

Plus

- § Groot bereik onder schapenhouders, oplage gaat naar 25.000 stuks
- § Meeliften op kwaliteit/omvang van Het Schaaap
- § Redactionele content. Zo'n 20 pagina's redactionele ruimte naast de vaste rubrieken en verhalen.
- § In een kosten-baat analyse is een goedkoper alternatief met dit bereik lastig te realiseren (productie, redactie, handling & verzending)

Kostenindicatie

§ 5.2.1 euro voor een verhoogde oplage van een bestaand nummer. Dit is een schatting van 5.1.2.e gebaseerd op 25.000 stuks.

- § Kosten voor een volledig eigen nummer liggen hoger.
- § Excl. kosten om ook alle geitenhouders mee te nemen.
- § Urenindicatie coördinatie redactionele content Blaekend: 22 uur per week voor 3 weken = 66 uur

Vakblad

- Verschijnt: 10 x per jaar
  - Gedrukte oplage: 4.128 exemplaren (jan.-sept. 2020)
  - Bereik: 9.400 lezers (abonnees en meelezers)
  - Jaargang: 45
  - [Download een gratis inblikvoorbeeld](#)
-

[Website hetschaap.nl](#)

- Aantal paginaweergaves per maand: 21.297 (jan. t/m sept. 2020)
  - Aantal unieke bezoekers per maand: 8.083 (jan. t/m sept. 2020)
-

Digitale nieuwsbrief

- Verschijningsfrequentie: 1 x per maand op een donderdag
- Aantal ontvangers per editie: 5.240 (okt. 2020)
- Openingspercentage per editie: 46% (okt. 2020)

BIJLAGE 6 Memo Communicatie-aanpak Q2 / Q3 2-2022 (31 maart 2022)

Wolvencommissie Gelderland

Landelijk Wolvenplan / Landelijke communicatie wolf & preventie

Veel communicatie-zaken spelen landelijk, o.a. excursie schapenhouders, fysieke aanwezigheid Dag van Het Schaaap. Zaken kunnen door CTN vanuit de wolvencommissie Gelderland – al dan niet in samenwerking met BIJ12 – georganiseerd kunnen worden. Feitelijk zou het een landelijke actie moeten zijn, waar Gelderland in participeert en niet andersom. Landelijk gebeurt er op communicatievlak nog vrij weinig. Om de voortrekkersrol van de wolvencommissie Gelderland door te zetten en proactief aan de slag te gaan is het voorstel om met instemming van de wolvencommissie energie te zetten op bovenstaande actiepunten.

In en voor het nieuwe wolvenplan is de communicatieparagraaf belangrijk. Op welke wijze wordt de inhoud openbaar? Ook daar zijn ideeën over:

- Organisatie van een seminar met wolf (werende) workshops (landelijke actie n.a.v. nieuwe wolvenplan)
- Speciale editie van vakblad Het Schaaap die bij iedere schapenhouder in Nederland wordt bezorgd op basis van de RVO-adressenbestanden. Niet alleen abonenthouders, alle schapenhouders. De inhoud van het wolvenplan kan daarin worden uitgelegd voor de schapenhouders.

BIJLAGE 7 Gebiedsgericht preventieplan wolvenschade Veluwe (mei 2020)

Gebiedscommissie preventie wolvenschade Gelderland

Hoofdstuk 6 Maatschappelijke acceptatie

De vestiging van de wolf als een door Europese en Nederlandse wet- en regelgeving beschermd inheems dier op de Veluwe is een feit. Waar het nu op aankomt, is om de gevolgen van die komst in onze samenleving hanteerbaar te maken en te voorkomen dat de wolf schade aanricht bij onder andere landbouwhuisdieren. Daarvoor zijn preventieve maatregelen noodzakelijk waardoor de wolven niet bij de schapen en geiten kunnen komen. Die maatregelen kunnen, mits goed toegepast, effectief zijn op het niveau van de individuele dierhouderij. Om effectief te zijn in het gehele aangewezen leefgebied van de wolf op de Veluwe moeten de maatregelen ook door alle betrokken dierhouderijen en vlakdekkend worden toegepast. Pas dan kan voorkomen worden dat wolven leren dat landbouwhuisdieren een aantrekkelijke prooi vormen.

6.1 Draagvlak

Zowel de effectiviteit van de preventieve maatregel op perceelniveau, als de effectiviteit van de maatregelen op gebiedsniveau is afhankelijk van de acceptatie van de maatregelen in het licht van de komst van de wolf. Preventieve maatregelen worden geaccepteerd en toegepast indien de betrokken dierhouders accepteren dat de wolf zich heeft gevestigd in het gebied.

Dat is nu nog niet het geval...

....Het gaat overigens om weerstand bij een grotere groep dan alleen dierhouders. Er zijn ook gevoelens van onveiligheid bij bewoners en recreanten, grondeigenaren die te maken krijgen met ecologische effecten door de komst van de wolf en burgers die mede door de aandacht in de media geconfronteerd worden met een natuurlijk fenomeen van predatoren en prooien, waarbij leven, lijden en sterven nauw met elkaar verbonden zijn en waarbij de realiteit van eten en gegeten worden zichtbaar is.

6.3 Communicatie rond het preventieplan

6.3.1 Doel van de communicatie

Het doel van de communicatie als onderdeel van dit preventieplan is om bij te dragen aan een conflictarm samenleven van wolf en mens in Nederland en om de tegenstellingen tussen voor- en tegenstanders van de vestiging van de wolf in ons land te overbruggen. Communicatie moet ervoor zorgen dat betrokkenen in de provincie Gelderland worden voorzien van eenduidige, heldere berichtgeving vanuit de commissie over de wolvenpreventieve maatregelen en over de ontwikkeling van de wolvenpopulatie in de provincie. Het is van groot belang dat iedereen, de dierhouders in de eerste plaats, volledig geïnformeerd is over het beleid, de beleidsmaatregelen, de (technische) mogelijkheden van preventieve maatregelen, de effecten van de maatregelen, actuele inzichten over het gedrag van de wolven op de Veluwe, de gevolgen van de aanwezigheid van de wolven en de ontwikkeling van de populatie. De communicatie dient neutraal en zonder specifiek richtingsprofiel te worden gepositioneerd voor of tegen de komst en vestiging van de wolf in ons land.

Naast informatie op basis van onderzoeken en monitoring is het ook van belang dat ervaringen en inzichten van dierhouders worden betrokken. De communicatie is niet eenzijdig van overheid naar inwoners, maar ook tweezijdig van dierhouders naar overheid en tussen dierhouders onderling.